

УСТА ДИРИЖЕР ила Морко велыште

Юрий ГРИГОРЬЕВ

...СЦЕНЫШТЕ кугу хор мура. Юзо йүк шергылтеш. А сьлнылыкше нимучашдыме.

Тиде коллективын, Морко академический калык хорын, мурымышым шуко гана колынам. Мочол моторлык, илышын волгыдыжо шижалтеш да тидыжак калык чонышко шындалтеш. Дирижержо, Марий Эл искусствын сулло деятельже В.П.Лазарев, шкежат уста искусство пашаен веле огыл, а пешак тыматле койыш-шоктышан айдеме. Кӱргӱ чон культурет уло гын веле тыгай лийын кертаат, очыни.

Валерий Павловичлан 7 ноябрьште 60ий темеш. Тыгай айдемышым шочмо Морко мландыжат да поро калыкшат йывыртен вӱчат, очыни.

Россий кумдыкышто дирижер шуко. А марий калыкын пеш шагал. Валерий Павловичлан гын брашак веле кодеш. Уста дирижер ялыште ила. Шоналтен ончыза, ынде 30ий утла тудо Морко воктенсе Курькӱмбал ялже гыч Моркышко репетицийыш толеда. Арня еда кастене, теле пораным я шыже йӱрым ончыде, корным такырта.

Тудын кидшым нигӱн дене от танастаре. Ял паша дене изишак козыранше палыжат коеш. А кузе тиде кидак сценыште лывырге юзо вийыш савырнал!

Валерий Павлович И.Палантай лӱмеш музыкальный училищын дирижерско-хоровой отделенийжым 1971 ийыште тунем лектын. Тунамак Морко кундемшыкыже толын да эре туштак тырша.

Кугу шарнымашым коден тудын Морко поселкысо 24-ше №-ан СПТУ-што вуйлатыме хоржо. Тушкыжо пашам ышташ А.А.Александров унын улмаш. Вараже эреак пырля-пырля хор искусствым вяндымаште тыршенит. Волгоград областыште эртыше всероссийский фестивальыште - икымше вер, а ныл ий гыч Куйбышев гыч адакат лауреат лӱм дене пӱртылынат.

1986 ийыште Морко кундемысе культура пашан чолга енге А.А.Александровын темлымж почеш районысо культура дворец пелен кугу хор чумырал-

Марий Эл искусствын сулло деятельже, дирижер В.П.Лазарев.

тын. Дирижерымат алакушто ӱрдыжтӱ кычал кошташ кӱлын огыл. Ты пашам таче мартеат Валерий Павловичак шукта. Репертуар пеш поян. И.Палантайын "Йывырте", "Кӱсле" произведенийже-влак, Э.Сапаевын "Акпатыр" оперыж гыч ужаш, А.Искандаровын, К.Смирновын сем произведенийышт йонгалтыт. Морко кундемеш шочын-кушо композитор-влакын мурыштым, сем произведенийыштым калык ончык лукшат эн кугу суаплан шотлат. В.Алексеевын "Морко сем", В.Захаровын "Морко вел", М.Степановын "Морко мланде" мурышт шочмо мландым йӱратымаш кумыл дене шергылтыт.

Районлаште тыгай хоржо тетла укеат, манаш лиеш. Коллектив шкенан республикыште, Россией, йот эл кумдыкышто ойыртемалтыт да сеньмашыш шуын. 1987 ийыште Кокымшо всесоюзный калык творчество, "Хоровой шошо" да моло фестивальлаште лауреат радамаште лийын. 1988 ийыште Горький олаште "Поющая Россия" фестивальыш, 1990 ийыште Эстонийышке, Таллиннышке, тӱнямбал муру пайремыш уна семын миен да мурымо мастарлыкым ончыктен.

"Таллинныш шуко эл гыч 82 делегаций толын ыле. Ола воктенсе муру пасушко 60 тӱжем наре мурызо погынен. Сценыш кӱзен, мурым тӱшкан йонгалтаренна. Эре шоненам ыле

кеч ик гана тыгай муру пайремыште лияш. Тиде шонымашем шукталтын", - каласкала дирижер.

Хор сайын йонгалтше маным, пашам шуко ий кыртмен ыштыман. Йӱкым шотыш налын, кажне савыртышым, сем интонацийым пырчын-пырчын манме гай переген, вянгден толаш логалеш. Садлан участник-влак ятыр ий дене хорыш коштыт. Нунын коклаште эн ончычак Марий Эл культурын сулло пашаенже А.А.Александровын палемдыман (тудо Морко районын культурын отдел вуйлатышыжлан ыштен), тыгак В.И.Михайлова, А.П.Михайлов, А.П.Николаев, А.Д.Васильев, Е.В.Карпов, Л.Ф.Кириллова концертмейстер Е.Н.Антюшин да шукыншукын молат мастарлыкышт дене ойыртемалтыт.

2006 ийыште Морко академический калык хорын дирижержо В.П.Лазаревын лӱмжым Марий Элын Культура, печать да национальность паша шотышто министрствын "Калыкын чонжо" премийжым налшашлан темлыме. Чыла шотыштат тудо сулен.

Морко академический калык хорын мурыжо-влакым Марий телевиденийышкат, радион фондышкыжат возымо.

Мурымаш - моторлык. Тудо чынжымак илышнам волгалтара.

М.Скобелевын фотожо да фоторепродукцийже.